

CHEMIA

Materiał do zrealizowania na 11.05.2020r.

Dzisiaj kontynuujemy temat: **Stężenie procentowe roztworu**. Już wiesz co to stężenie procentowe i potrafisz obliczyć wszystkie wielkości z nim związane. Pora na coś trudniejszego – do zadań zaprosimy gęstość i rozpuszczalność.

Małe przypomnienie ☺

Gęstość (d) – to masa substancji zawarta w określonej objętości.

$$d = \frac{m}{v} \quad [g/cm^3]$$

Po przekształceniu tego wzoru otrzymujemy wzór na masę:

$$m = d \times v$$

Zadanie nr 1

Oblicz, ile gramów wodorotlenku sodu NaOH potrzeba do przygotowania $0,5 \text{ dm}^3$

10% -owego roztworu o gęstości $1,115 \text{ g/cm}^3$.

Dane: **Szukane:**

$$v_r = 0,5 \text{ dm}^3 \quad m_s = ?$$

$$C_p = 10\% \quad (m_r = ?)$$

$$d_r = 1,115 \text{ g/cm}^3$$

Obliczenia:

I. Na początek czeka nas zmiana jednostki objętości roztworu z dm^3 na cm^3

$$\begin{array}{l} 1 \text{ dm}^3 - 1000 \text{ cm}^3 \\ 0,5 \text{ dm}^3 - X \text{ cm}^3 \end{array}$$

$$X = 500 \text{ cm}^3$$

II. Teraz obliczamy masę roztworu z wykorzystaniem podanej w zadaniu objętości i gęstości:

$$m_r = 1,115 \text{ g/cm}^3 \times 500 \text{ cm}^3 = 557,5 \text{ g}$$

III. Już możemy zabrać się za obliczenie masy substancji

Metoda I korzystamy ze wzoru: $m_s = \frac{C_p \times m_r}{100\%}$ $m_s = \frac{10\% \times 557,5}{100\%} = 55,75\text{g}$	Metoda II korzystamy z proporcji: $\begin{array}{l} 557,5\text{g roztworu} - X\text{g substancji rozpuszczonej} \\ 100\text{g roztworu} - 10\text{g substancji rozpuszczonej} \end{array}$ $X\text{g} \times 100\text{g} = 557,5\text{g} \times 10\text{g}$ $X = \frac{557,5 \times 10}{100} = 55,75\text{g}$

Odp.: Do przygotowania 10%-owego roztworu należy użyć 55,75g wodorotlenku sodu.

Podpowiedź ☺

Są też zadania w których zamiast gęstości roztworu podana jest gęstość rozpuszczalnika. Co należy wtedy zrobić – nic trudnego - należy obliczyć masę rozpuszczalnika z podanej gęstości, a następnie do obliczonej masy dodać masę substancji rozpuszczonej i mamy gotową masę roztworu (m_r).

Zadanie nr 2

Na podstawie krzywej rozpuszczalności substancji oblicz stężenie procentowe **nasyconego** roztworu azotanu (V) potasu KNO_3 w temperaturze 70°C .

Dane: **Szukane:**

$$\begin{aligned} T &= 70^\circ\text{C} & C_p &= ? \\ & & m_s &= R_{\text{KNO}_3} = ? \\ & & m_r &= ? \end{aligned}$$

Obliczenia:

I.   Na początek potrzebujemy R_{KNO_3} :

$$R_{\text{KNO}_3} = 140\text{g} / 100\text{g H}_2\text{O w temperaturze } 70^\circ\text{C}$$

II.   Obliczamy masę roztworu, ponieważ już mamy i masę substancji rozpuszczonej i masę rozpuszczalnika, czyli wody:

$$m_r = m_s + m_{\text{rozp.}}$$

$$m_r = 140\text{g} + 100\text{g} = 240\text{g}$$

III.   Teraz możemy przystąpić do obliczenia stężenia:

Metoda I korzystamy ze wzoru:	Metoda II korzystamy z proporcji:
$C_p = \frac{m_s}{m_r} \times 100\%$	240g roztworu - 140g substancji rozpuszczonej 100g roztworu - Xg substancji rozpuszczonej
	$Xg \times 240g = 100g \times 140g$
$C_p = \frac{140g}{240g} \times 100\%$	$X = \frac{100 \times 140}{240} = 58,3g$
$C_p = \frac{14000}{240} = \frac{7}{12} = 58,3 \%$	Otrzymany wynik w gramach jest jednocześnie stężeniem wyrażonym w procentach (z definicji).

Odp.: Stężenie procentowe nasyconego roztworu KNO_3 w temperaturze 70°C wynosi 58,3%.

Do puli zadań (w sumie było już 6) dokładam dzisiaj dwa zadania

Zadanie nr 7

Oblicz ile gramów chlorku glinu AlCl_3 znajduje się w $0,4 \text{ dm}^3$ roztworu o stężeniu 10%, jeżeli jego gęstość wynosi $1,09 \text{ g/cm}^3$.

Zadanie nr 8

Oblicz stężenie procentowe nasyconego roztworu azotanu (V) potasu KNO_3 w temperaturze 20°C .